



Til medlem af Inatsisartut
Najaaraq Møller
Siumut

29-07-2024
Sags nr. 2024-10523
Akt. id. 24285057

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: ian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Besvarelse af §37 spørgsmål nr. 130 vedrørende børn anbragt udenfor hjemmet

Kære Najaaraq Møller.

Tak for spørgsmålene. Spørgsmålene er gengivet enkeltvis nedenfor, efterfulgt af en besvarelse.

Til besvarelsen er der indhentet input fra Kommune Kujalleq, Avannaata Kommunia, Qeqqata Kommunia, Kommune Qeqertalik og Kommuneqarfik Sermersooq.

1. Har Naalakkersuisut en plan for at reducere antallet af børn, der bliver anbragt udenfor hjemmet?

1a) Hvis ja, hvilke planer?

Svar:

Naalakkersuisuts handlingsplan 'Bedre forebyggelse, færre anbringelser: Handlingsplan for det forebyggende arbejde i familier 2023-2023' har til formål at nedbringe antallet af anbringelser af børn og unge udenfor hjemmet. Naalakkersuisut arbejder for at nedbringe antal anbringelser uden for hjemmet ved at forbedre kommunernes muligheder for: At opspore mistrivsel tidligt, at skabe mere sammenhængende og ensartede tilbud om familiebehandling, og aflastning til udsatte familier. Et bærende element i handlingsplanen 'Bedre forebyggelse, færre anbringelser' er det tværgående partnerskabsprojekt mellem Selvstyret og kommuner. Partnerskabsprojektet er i sin opstartsfasen hvor Avannaata Kommunia og Kommune Kujalleq er valgt som de kommuner der skal indgå i partnerskabsprojektet. Partnerskabsprojektet vil tage udgangspunkt i allerede eksisterende forebyggende tiltag til familier såsom: Tidlig indsats, Familierådslagning og MANU. Partnerskabsprojektet vil derudover arbejde med nye tiltag såsom: Øget brug af aflastningsfamilier og oplysningskampagner om vold. Det tværgående partnerskabsprojekt vil have fokus på samarbejde med- og behandling af forældre til børn anbragt uden for hjemmet.

Med handlingsplanen 'Bedre forebyggelse, færre anbringelser' og det tværgående partnerskabsprojekt lægger Naalakkersuisut op til at sætte ind i familierne tidligere, gøre brug af lokale ressourcer og så vidt muligt forsøge at undgå langvarige anbringelser.



2. Er der fra Naalakkersuisuts side en handlingsplan for at sikre, at børn, der er anbragt udenfor hjemmet kan vende tilbage til deres hjem/forældre?

2a) Samt om der er handlingsplan for, at forældrene bliver rådgivet og udviklet til at blive bedre forældre, med henblik på at de kan tage deres børn tilbage?

Svar på 2:

Der henvises til svar på spørgsmål 1 og spørgsmål 2a.

For den lovgivningsmæssige ramme for hjemgivelse jf. svar på spørgsmål 5.

Svar på 2a:

Initiativerne i handlingsplanen 'Bedre forebyggelse, færre anbringelser' skal ses i sammenhæng med 'National handlingsplan mod forældres omsorgssvigt af børn 2020 – 2030', Naalakkersuisuts familiepolitik 2020-2023 samt handlingsplanen 'Den værdifulde barndom 2023 – 2030'. I handlingsplanen 'Den værdifulde barndom' kan initiativerne MANU og tidlig indsats fremhæves. Disse initiativer understøtter forældre i at udvikle sig som forældre. Det er afgørende at forældre til anbragte børn udvikler sig forinden hjemgivelsen af deres børn.

3. Hvor meget bruger Selvstyret årligt på børnehjemme af omkostninger i det offentlige og private?

Svar:

Jf. § 56 i Inatsisartut lov om støtte til børn gælder, at døgninstitutioner er kommunalt finansieret. Jf. § 33 stk. 3 i Inatsisartutlov om støtte til børn kan døgninstitutioner oprettes og drives af Naalakkersuisut, af en eller flere kommunalbestyrelser i forening eller af en selvejende institution.

I 2022 havde kommunerne 184,4 mio. kr. i udgifter til anbringelser på selvstyrets landsdækkende døgninstitutioner for børn og unge. Samme år afholdt Naalakkersuisut udgifter for 6,8 mio. kr. til selvstyrets landsdækkende døgninstitutioner. Dette indbefatter ikke kommunale udgifter til kommunalt drevne døgninstitutioner og selvejende døgninstitutioner.

4. Er der planer for at gøre brug af erfaringer fra Kuserneq eller MANU med hensyn til oplæring om at være gode forældre?

Svar:

Kuserneq og MANU er tilbud, der sigter mod at støtte forældre i at varetage deres rolle som forældre. Naalakkersuisut har øget fokus på tidlig indsats og både Kuserneq og MANU er relevante tilbud på dette indsatsområde. Kuserneq tilbydes til forældre i Nuuk. MANU tilbydes til forældre i hele landet. Erfaringer fra Kuserneq og MANU vil indgå i den løbende forbedring og tilpasning af de respektive tilbud. Der foreligger ikke planer om at anvende erfaringer fra Kuserneq og MANU til andre formål.

Der er til besvarelsen af dette spørgsmål indhentet input fra Kommuneqarfik Sermersooq, der har behandlingstilbuddet Kuserneq. Kommuneqarfik Sermersooq besvarer spørgsmålet således: Forvaltningen for Børn og Familie har gode erfaringer med Kuserneq og MANU. Kommuneqarfik Sermersooq har planer om at fortsætte brugen af dem begge. Generelt set, har kommunalbestyrelsen ønske om at have mere fokus på tidlig indsats end tidligere. Forvaltningen forventer, at fornyelsen af Sermersooqs Børne- og Familiepolitik



færdigbehandles til efteråret. Denne vil vise mere om, hvilken retning Kommuneqarfik Sermersooq vil i fremtiden.

5. Hvordan bliver forældrene til børn, der er anbragt uden for hjemmet, kontaktet af myndighederne med henblik på, at barnet kan vende hjem, og hvilke tiltag bliver der taget fra myndighedernes side over for forældrene?

Svar:

Departement for Børn og Unge har anmodet landets fem kommuner om input til besvarelse af dette spørgsmål. Nedenfor fremgår de enkelte kommuners besvarelser.

Kommune Kujalleq:

Forældre tilbydes støtteforanstaltninger i videst muligt omfang før en eventuel anbringelse uden for hjemmet. Ikke desto mindre kan anbringelse uden for hjemmet blive en nødvendighed. Dette kan være i sager med vold, seksuelle overgreb, vanrøgt og hjemløshed. Ved anbringelse uden for hjemmet etableres et tæt samarbejde mellem sagsbehandler og forældre. Forældrene modtager vejledning. Anbringelse af børn uden for hjemmet foretages med samtykke fra forældremyndighedsindehaver så vidt muligt. Jf. § 27 i Inatsisartutlov om støtte til børn. Der kan forekomme tilfælde, hvor anbringelse udenfor hjemmet forekommer uden forældremyndighedsindehavers samtykke jf. § 28 i Inatsisartutlov om støtte til børn.

I forbindelse med anbringelse udenfor hjemmet udarbejdes en socialfaglig undersøgelse og en handleplan. Dette fremgår af Inatsisartutlov om støtte til børn jf. § 45 og § 46. Det tilstræbes altid at hjemgive børn anbragt uden for hjemmet. Forud for hjemgivelse vurderes det i hvilket omfang forældrene er klar til at få hjemgivet deres barn. Familiecentre og familiehuse inddrages i denne proces. Familie og familiehuse udfører blandt andet hjemmebesøg, hvor de vurderer hjemmets sociale og fysiske rammer.

Det er afgørende, at forældre har ønske om at blive genforenet med børn anbragt uden for hjemmet. Nogle forældre mangler viljen til at opfylde krav til hjemgivelse af deres børn. Dette vanskeliggør samarbejdet. Andre forældre kæmper for få hjemgivet deres børn. Sagerne behandles med hensyn til årsager for anbringelse udenfor hjemmet. I forbindelse med sagsbehandlingen afholdes samtaler, og der indsamles oplysninger fra barnets institutioner såsom børnehave eller skole. Derudover indgår evalueringer af om forældre og deres situation har ændret sig.

Kommuneqarfik Sermersooq:

Fra første dag et barn er anbragt udenfor hjemmet arbejdes der på hjemgivelse. Dette sker i et samarbejde mellem forældre, myndighedssagsbehandler og foranstaltningsområde. Følgende kriterier skal, i første omgang, være opfyldt før, at et barn kan hjemgives: Forældre har egen bolig, forældre har ikke et alkohol- eller hashmisbrug. Derudover: At bopælsforældre er motiveret til at hjemtage barnet. Samt at bopælsforældre er motiveret til at samarbejde i en længere periode.

Forældre kan tilbydes længerevarende psykoterapeutiske og pædagogiske behandlingsforløb i forbindelse med hjemgivelse af deres børn. Indsatsen kaldes nænsom hjemgivelse og er et udviklingsforløb for familien, der kan vare op til 3 år. Forældre visiteres af myndighedssagsbehandler til nænsom hjemgivelse hvorefter Indsatsområdet kontakter forældre for at tilbyde dem et forløb hos PAPIK. PAPIK er en underafdeling hos børne- og familiecenter Nuuk. PAPIK tilbyder familie og børn vejledning i forbindelse med nænsom hjemgivelse. PAPIK kan tilbyde hjemmebesøg, terapi, råd og vejledning.



PAPIK og myndighedssagsbehandler arbejder med følgende målsætninger for forældre til børn der er anbragt uden for hjemmet:

- At forældre støttes i at udvikle omsorgsevne og lærer at tage udgangspunkt i barnets behov.
- At forældre modtager støtte i et terapeutisk- og pædagogisk behandlingsmiljø
- At der i samarbejde med forældre og barnets anbringelsessted tages hånd om barnets vanskeligheder, herunder vanskeligheder der stammer fra barnets opvækstvilkår.
- At understøtte forældre i at finde motivationen til at tage forældreansvar/forældremyndighedsansvar overfor deres barn.

Qeqqata Kommunia:

Mindst én gang ugentligt afholdes der samtaler mellem forældre med børn anbragt uden for hjemmet og Velfærdsområdet. Alt efter forældrenes behov kan der gå længere tid imellem møderne. Når hjemgivelsen bliver aktuel og tiltagene opstartes bliver forældrene indkaldt oftere. Nogle forældre tilbydes kurser. Forældre med boligæld kan tilbydes økonomisk hjælp til at betale deres gæld. Familiecenteret tilbyder familier samtaler i forbindelse med hjemgivelsen af et barn anbragt uden for hjemmet. Det er myndighedsafdelingen der kan henvise familien til familiecenteret.

I henhold til handleplanen skal der være opfølgning mindst hver halve år efter hjemgivelse af et barn anbragt uden for hjemmet. Opfølgningen sker i samarbejde med familiecenteret. Her er der fokus på at hjemtagelsen af barnet ikke bliver for overvældende for forældrene.

Kommune Qeqertalik:

Kommunen har løbende kontakt med forældre til børn anbragt udenfor hjemmet. Dette kan være i forbindelse med samvær, besøgsrejser eller forældrenes eventuelle øvrige sociale udfordringer. I tilfælde af at forældrene har øvrige sociale problemer så vil de være i kontakt med kommunens socialafdeling. Der er situationer hvor forældre henvender sig til kommunen for at få barnet hjemgivet eller hvor barnet selv udtrykker ønske om hjemgivelse. I kontakten til forældrene foretages der løbende en vurdering af om forældrene og deres situationen har forbedret sig. Herunder om forældrene er blevet bedre egnede til at opfylde barnets behov.

Såfremt, at kommunen vurderer at en hjemgivelse kan blive aktuel iværksættes en omfattende undersøgelse af barnets, forældrenes og hjemmets forhold set i forhold til barnets behov. Dette går forud for at afgørelse om hjemgivelse træffes. De tiltag der iværksættes under anbringelsesperioden og ved forberedelse til hjemgivelse kan bestå af hjælp til forældre og deres udfordringer. Dette kan indbefatte misbrugsbehandling, hjælp via Alliaq, hjælp til forbedring af arbejdsmæssig og økonomisk situation, familiebehandling, håndtering af børn med særlige behov og lignende.

Avannaata Kommunia:

Kommunen har kontakt med forældremyndighedsindehaveren under hele sagsbehandlingen og dermed under anbringelsen som en iværksat støtteforanstaltning. Jf. Landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning og Inatsisartutlov om støtte til børn. Kommunen er forpligtet til at lave en handleplan efter Inatsisartutlov om støtte til børn jf. § 46. Kommunen arbejder på at nå målene formuleret i handleplanen. Når målene er opnået, ophører støtteforanstaltningerne jf. § 40 Inatsisartutlov om støtte til børn. Førre støtteforanstaltningerne ophører undersøges forholdene jf. § 41 i Inatsisartutlov om støtte til børn.



Her følger en indføring i det juridiske grundlag for inddragelse af forældremyndighedsindehaver og det juridiske grundlag for hjemgivelse:

Det juridiske grundlag for inddragelse af forældremyndighedsindehaver eller andre omsorgspersoner ved anbringelse af børn uden for hjemmet er formuleret i Inatsisartutlov om støtte til børn. Efter Inatsisartutlov om støtte til børn, jf. § 46 skal kommunalbestyrelsen udarbejde en handleplan for barnet. Handleplanen skal så vidt muligt udarbejdes i dialog og samarbejde med forældremyndighedsindehaveren eller andre omsorgsgivere og barnet. Det skal bemærkes, at handleplanen skal angive, hvilke former for støtte der selvstændigt forventes iværksat af kommunalbestyrelsen til styrkelse af omsorgsmiljøet i barnets hjem, i perioden hvor barnet opholder sig uden for hjemmet, og i perioden efter at barnet er vendt hjem. Handleplanen skal beskrive hvorledes barnet sikres regelmæssig personlig forbindelse eller kontakt med forældre eller nære omsorgspersoner, medmindre dette vurderes at stride mod, hvad der er bedst for barnet.

Under sagsbehandlingsforløbet arbejder de kommunale myndigheder på at opnå de mål for barnets trivsel og udvikling, der er fastsat i handleplanen. Efter Inatsisartutlov om støtte til børn, jf. § 40 skal støtteforanstaltninger ophøre når målet med dem er nået eller når støtteforanstaltningerne ikke længere understøtter formålet med støtten. Efter Inatsisartutlov om støtte til børn, jf. § 41 gælder, at inden ophør af anbringelse udenfor hjemmet skal forholdene for hjemgivelse undersøges. Kommunalbestyrelsen afsøger i den forbindelse at: Forældremyndighedsindehaveren, evt., med støtteforanstaltninger efter Inatsisartutlov om støtte til børn, er i stand til at opfylde barnets behov. At der er afholdt samtale med barnet. At der er indhentet skriftlig udtalelse fra anbringelsesstedet. At barnet og forældrene er velforberejdede på hjemgivelsen. At der er udarbejdet en handleplan for hjemgivelsen og forberedt eventuel støtte til barnet, forældremyndighedsindehaveren og eventuelt barnets netværk for perioden umiddelbart før og efter hjemgivelsen.

6. Hvilke initiativer har Naalakkersuisut taget for at støtte og styrke forældreskab i samfundet?

Svar:

For Naalakkersuisut er det afgørende at alle forældre støttes i at varetage rollen som forælder. Dette gælder hvad end man som forælder har behov for særlige støtteforanstaltninger eller ej. Alle forældre kan have brug for at hente inspiration og rådgivning for at finde sig til rette i rollen som forældre. Naalakkersuisut har iværksat initiativer der er med til at forbedre vilkår for forældreskab samt børns udvikling i hele landet. Initiativerne er derved medvirkende til at forebygge anbringelse af børn uden for hjemmet.

Naalakkersuisuts initiativer rettet mod støtte til forældre i forbindelse med varetagelse af forælderrollen: MANU, MANU+ samtalekort, Tidlig Indsats og Familierådslagning.

Her følger en kort præsentation af de nyeste initiativer:

- *MANU+ samtalekort* er udviklet til at støtte særligt sårbare forældre. Samtalekortene fungerer som et værktøj for fagpersoner. Samtalekortene skal anvendes til at fremme vejledning af- og dialog med forældre. Hensigten hermed er at styrke forældrekompetencer og sikre børn en tryk opvækst.
- Implementeringen af *Håndbog om Tidlig Indsats* har til formål at fremme det tværfaglige samarbejde mellem forskellige instanser. Håndbogen er designet til at imødekomme forældre i særligt sårbare situationer og deres udfordringer. Tilgangen til støtte og vejledning af særligt sårbare forældre skal være helhedsorienteret og koordineret mellem de involverede instanser og sektorer. Et styrket samarbejde på tværs af sektorer vil være medvirkende til at forældre får den nødvendige støtte til at skabe stabile og trygge hjem for deres børn. Håndbog om Tidlig Indsats er udviklet på baggrund af



involvering af relevante faglige eksperter og arbejdsgrupper. Herunder repræsentanter fra kommuner, sundhedsvæsen og øvrige aktører.

Naalakkersuisut har en særlig forpligtelse overfor forældre i sårbare positioner. Jf. Inatsisartutlov om støtte til børn, jf. § 26 hvor det gælder, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde støtteforanstaltninger, til vordende forældre, hvis deres levevis kan bringe det ufødte barns trivsel, helbred eller udvikling i fare. Det er ligeledes vigtigt at være opmærksom på forældre, der ikke løfter deres forældreansvar. Ifølge Inatsisartutlov om støtte til børn, jf. § 23 gælder, at kommunen kan indkalde forældremyndighedsindehaver til en samtale om forældreansvar, når der er risiko for, at et barns udvikling eller trivsel er i fare, såfremt det beror på, at forældremyndighedsindehaveren ikke lever op til sit forældreansvar.

Derudover skal det bemærkes, at børne- og familiecentre og familiehuse er forpligtede til at yde tværfaglig rådgivning, vejledning og behandling til børn, unge og familier, herunder vordende familier. Børne- og familiecentre er forpligtede til at tilbyde familierådslagning. Det retslige grundlag herfor er sikret i Selvstyrets bekendtgørelse om børne- og familiecentre, familiehuse og krisecentre, der trådte i kraft 1 februar 2024. jf. § 1 og § 5.

7) Hvordan definerer Naalakkersuisut godt forældreskab?

Svar:

Ikke to hjem eller to forældre er ens. En afgørende fællesnævner for det gode forældreskab er ifølge Naalakkersuisut: At forælder eller forældremyndighedsindehaver understøtter barnets trivsel og udvikling ved at yde barnet omsorg. Omsorg er forudsættende for et barn i trivsel og udvikling. At yde omsorg indebærer, at forælder eller forældremyndighedsindehaver imødekommer barnets behov for fysisk, psykisk, åndelig, moralsk og social udvikling. Disse udviklingsbehov hos et barn er nævnt i FN's konvention om barnets rettigheder, jf. artikel 27. Ifølge Naalakkersuisut er det gode forældreskab kendetegnet ved: At forælder eller forældremyndighedsindehaver understøtter barnets udvikling i alle henseender - i en kærlig, tryk og omsorgsfuld atmosfære.

Med afsæt i handlingsplanen 'Bedre forebyggelse, færre anbringelser' arbejder Naalakkersuisut netop for, at børn vokser op i trygge hjem med kærlige og omsorgsfulde forældre. Et væsentligt aspekt ved det gode forældreskab er, at forælder eller forældremyndighedsindehaver formår at tilbyde barnet en opvækst med trivsel, sundhed og udvikling. Således, at barnet vokser op i et trygt omsorgsmiljø med trygge og stabile relationer til voksne, familie og personlige netværk.

Med venlig hilsen

Aqqaluaq B. Egede